

126. KINH PHÙ-DI (*Bhūmija Sutta*)¹

223. Như vậy tôi nghe.

Một thời, Thế Tôn trú ở Rājagaha (Vương Xá), Veḷuvana (Trúc Lâm), tại chỗ nuôi dưỡng sóc. Rồi Tôn giả Bhūmija² (Phù-di) vào buổi sáng đắp y, cầm y bát, đi đến trú xứ của Vương tử Jayasena. Sau khi đến, ngồi trên chỗ đã soạn sẵn. Rồi Vương tử Jayasena đi đến Tôn giả Bhūmija. Sau khi đến, nói lên với Tôn giả Bhūmija những lời chào đón hỏi thăm, sau khi nói lên những lời chào đón hỏi thăm thân hữu rồi ngồi xuống một bên. Ngồi xuống một bên, Vương tử Jayasena thưa với Tôn giả Bhūmija:

– Thưa Tôn giả Bhūmija, có một số Sa-môn, Bà-la-môn có lý thuyết như sau, có quan điểm như sau: “Nếu có ước nguyện,³ hành Phạm hạnh, thời không đạt được quả vị; nếu không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời không đạt được quả vị; nếu có và không có ước nguyện,⁴ hành Phạm hạnh, thời không đạt được quả vị; nếu không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời không đạt được quả vị.” Ở đây, bậc Đạo sư của Tôn giả Bhūmija có nói gì, và có lập luận gì?

– Thưa Vương tử, tôi không tận mặt Thế Tôn được nghe như vậy, được ghi nhớ như vậy. Và sự việc này xảy ra, Thế Tôn có giải thích như sau: “Nếu có ước nguyện, hành Phạm hạnh không chánh đáng (*ayoniso*), thời không đạt được quả vị; nếu không có ước nguyện, hành Phạm hạnh không chánh đáng, thời không đạt được quả vị; nếu có và không có ước nguyện, hành Phạm hạnh không chánh đáng, thời không đạt được quả vị; nếu không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh không chánh đáng, thời không đạt được quả vị. Còn nếu có ước nguyện, hành Phạm hạnh một cách chánh đáng, thời đạt được quả vị; nếu không có ước nguyện, hành Phạm hạnh một cách chánh đáng, thời đạt được quả vị; nếu có và không có ước nguyện, hành Phạm hạnh một cách chánh đáng, thời đạt được quả vị; nếu không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh một cách chánh đáng, thời đạt được quả vị.” Thưa Vương tử, tôi

¹ Kinh tương đương trong bộ *Trung A-hàm kinh* là *Phù-di kinh* 浮彌經 (T.01. 0026.173. 0709c22).

² Cậu của Jayasena (MA. IV. 199). Vị này xuất gia với những người bạn Sambhūta (Sītavaniya), Jeyyasena, Abhirādhana (ThagA. I. 47).

³ *Āsañcepi karitvā*, sau khi phát lời nguyện vọng, mong cầu. Xem Vin. I. 260.

⁴ Khi có nguyện vọng này, khi có nguyện vọng khác. Xem MA. IV. 199.

không tận mặt Thế Tôn được nghe như vậy, được ghi nhớ như vậy. Sự việc này xảy ra, Thế Tôn có giải thích như vậy.

– Nếu Đạo sư của Tôn giả Bhūmija thuyết lý như vậy, lập luận như vậy, thời tôi nghĩ rằng chắc chắn vị Đạo sư của Tôn giả Bhūmija đứng cao hơn trên đầu⁵ tất cả Sa-môn, Bà-la-môn tâm thường.

Rồi Vương tử Jayasena mời Tôn giả Bhūmija dùng với bát ăn (*thālipāka*) của mình.⁶

224. Rồi Tôn giả Bhūmija, sau bữa ăn khát thực trở về, đi đến chỗ Thế Tôn, sau khi đến, đánh lễ Thế Tôn rồi ngồi xuống một bên. Ngồi xuống một bên, Tôn giả Bhūmija bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, ở đây, vào buổi sáng con đắp y, cầm y bát, đi đến trú xứ của Vương tử Jayasena, sau khi đến, con ngồi trên chỗ đã soạn sẵn. Bạch Thế Tôn, Vương tử Jayasena đến chỗ con, sau khi đến, nói lên với con những lời chào đón hỏi thăm, sau khi nói lên những lời chào đón hỏi thăm thân hữu rồi ngồi xuống một bên. Ngồi xuống một bên, bạch Thế Tôn, Vương tử Jayasena nói với con như sau: “Thưa Tôn giả Bhūmija, một số Sa-môn, Bà-la-môn... bạch Đạo sư của Tôn giả có nói gì, có lập luận gì?”

Khi được nghe nói vậy, bạch Thế Tôn, con có nói với Vương tử Jayasena, như sau: “Này Vương tử, tôi không tận mặt Thế Tôn, được nghe như sau, được ghi nhớ như sau... Tôi nghĩ rằng chắc chắn Đạo sư của Tôn giả Bhūmija đứng cao hơn trên đầu tất cả Sa-môn, Bà-la-môn tâm thường.” Bạch Thế Tôn, không hiểu hỏi như vậy, trả lời như vậy, con có nói đúng lời Thế Tôn nói, con không xuyên tạc Thế Tôn với điều không đúng sự thực, con đã giải thích đúng pháp, tùy pháp, và một vị đồng Phạm hạnh nói đúng pháp, tùy pháp sẽ không có lý do để chỉ trích?⁷

– Thật vậy, này Bhūmija, được hỏi vậy, được trả lời vậy, ông nói đúng lời Thế Tôn nói, ông không xuyên tạc Ta với điều không đúng sự thực, ông đã giải thích đúng pháp, tùy pháp, và một vị đồng Phạm hạnh nói đúng pháp, tùy pháp không có lý do để chỉ trích.

Này Bhūmija, những Sa-môn hay Bà-la-môn nào có tà kiến, tà tư duy, tà ngữ, tà nghiệp, tà mạng, tà tinh tấn, tà niệm, tà định, nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời không đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời không đạt được quả vị; nếu họ có và không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời không đạt được quả vị; nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời không đạt được quả vị. Vì sao vậy? Đây không phải là phương pháp,⁸ này Bhūmija, để đạt được quả vị.

⁵ *Muddhānam maññe āhacca tiṭṭhati*, đứng có thể chạm đầu hay đè đầu xuống, nghĩa là cao hơn tất cả.

⁶ Kinh Hán tạng viết rằng Vương tử mời ở lại ăn.

⁷ *Vin. I. 234.*

⁸ *Ayonim hesā*. Xem *S. I. 203, ayonim paṭinissajja*.

225. Ví như, này Bhūmija, một người cần dầu, tìm cầu dầu, đi chỗ này chỗ kia để tìm dầu, sau khi đổ cát vào thùng, tiếp tục rưới nước rồi ép [cát cho ra dầu]. Nếu người ấy có ước nguyện, sau khi đổ cát vào thùng, tiếp tục rưới nước rồi ép [cát cho ra dầu], người ấy không lấy được dầu; nếu người ấy không có ước nguyện, sau khi đổ cát vào thùng, tiếp tục rưới nước rồi ép [cát cho ra dầu], người ấy không lấy được dầu; nếu người ấy có và không có ước nguyện, sau khi đổ cát vào thùng, tiếp tục rưới nước rồi ép [cát cho ra dầu], người ấy không lấy được dầu; nếu người ấy không có và không không có ước nguyện, sau khi đổ cát vào thùng, tiếp tục rưới nước rồi ép [cát cho ra dầu], người ấy không lấy được dầu. Vì sao vậy? Đây không phải là phương pháp, này Bhūmija, để lấy được dầu. Cũng vậy, này Bhūmija, những vị Sa-môn hay Bà-la-môn có tà kiến, tà tư duy... tà định, nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, họ không đạt được quả vị; nếu họ không ước nguyện... có và không có ước nguyện... không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ không đạt được quả vị. Vì sao vậy? Đây không phải là phương pháp, này Bhūmija, để đạt được quả vị.

Ví như, này Bhūmija, một người cần sữa, tìm cầu sữa, đi chỗ này chỗ kia để tìm sữa, nắm sừng con bò cái con để vắt sữa. Nếu người ấy có ước nguyện, nắm sừng con bò cái con để vắt sữa, người ấy không lấy được sữa; nếu người ấy không có ước nguyện... nếu người ấy có và không có ước nguyện... nếu người ấy không có và không không có ước nguyện, nắm sừng con bò cái con để vắt sữa, người ấy không lấy được sữa. Vì sao vậy? Đây không phải là phương pháp, này Bhūmija, để lấy sữa. Cũng vậy, này Bhūmija, các vị Sa-môn hay Bà-la-môn có tà kiến... có tà định, nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, họ không đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện... nếu họ có và không có ước nguyện... nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, họ không đạt được quả vị. Vì sao vậy? Đây không phải là phương pháp, này Bhūmija, để đạt được quả vị.

226. Ví như, này Bhūmija, một người cần sanh tô, tìm cầu sanh tô, đi chỗ này chỗ kia để tìm sanh tô, sau khi đổ nước vào một cái ghè, rồi lấy que khuấy đánh.⁹ Nếu người ấy có ước nguyện, sau khi đổ nước vào một cái ghè, lấy que khuấy đánh, người ấy không lấy được sanh tô; nếu người ấy không có ước nguyện... nếu người ấy có và không có ước nguyện... nếu người ấy không có và không không có ước nguyện, đổ nước vào một cái ghè, lấy que khuấy đánh, người ấy không lấy được sanh tô. Vì sao vậy? Này Bhūmija, đây không phải là phương pháp để lấy sanh tô. Cũng vậy, này Bhūmija, những Sa-môn hay Bà-la-môn có tà kiến... có tà định, nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, họ không đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện... nếu họ có và không có ước

⁹ *Matthena āviñjeyya*: Ví dụ vắt sữa trên viết là *visānato āviñjeyya*; như vậy, chữ *āviñjati* còn tối nghĩa và có thể có nghĩa là khuấy, đánh, quấy tròn. Chữ *matthena* cũng vậy, tạm dịch là cái cây hay cái que để đánh sữa cho thành sanh tô.

nguyện... nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ không đạt được quả vị. Vì sao vậy? Nay Bhūmija, đây không phải là phương pháp để đạt được quả vị.

Ví như, này Bhūmija, một người cần lửa, tìm cầu lửa, đi chỗ này chỗ kia để tìm lửa, người ấy đem phần phía trên đồ quay lửa, rồi cọ xát với một khúc que ứt và có nhựa.¹⁰ Nếu người ấy có ước nguyện, đem phần phía trên đồ quay lửa, rồi cọ xát với một khúc que ứt và có nhựa, thời người ấy không lấy được lửa; nếu người ấy không có ước nguyện... nếu người ấy có và không có ước nguyện... nếu người ấy không có và không không có ước nguyện, đem phần trên đồ quay lửa, rồi cọ xát với một khúc que ứt và có nhựa, thời người ấy không lấy được lửa. Vì sao vậy? Đây không phải là phương pháp, này Bhūmija, để lấy được lửa. Cũng vậy, này Bhūmija, có những Sa-môn hay Bà-la-môn có tà kiến... có tà định; nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, họ không đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện... nếu họ có và không có ước nguyện... nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ không thể đạt được quả vị. Vì có sao? Đây không phải là phương pháp, này Bhūmija, để đạt được quả vị.

Này Bhūmija, những Sa-môn hay Bà-la-môn nào có Chánh kiến, Chánh tư duy, Chánh ngữ, Chánh nghiệp, Chánh mạng, Chánh tinh tấn, Chánh niệm, Chánh định; nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, họ đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện... nếu họ có và không có ước nguyện... nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị. Vì có sao? Đây là phương pháp, này Bhūmija, để đạt được quả vị.

227. Ví như, này Bhūmija, một người cần dầu, tìm cầu dầu, đi chỗ này chỗ kia để tìm dầu, sau khi đổ những hột giống dầu vào cái thùng, tiếp tục rưới nước rồi ép [cho ra dầu]. Nếu người ấy có ước nguyện, sau khi đổ những hột giống dầu vào trong cái thùng, tiếp tục rưới nước rồi ép [cho ra dầu], thời người ấy lấy được dầu; nếu người ấy không có ước nguyện... nếu người ấy có và không có ước nguyện... nếu người ấy không có và không có ước nguyện, sau khi đổ những hột giống dầu vào trong cái thùng, tiếp tục rưới nước rồi ép [cho ra dầu], thời người ấy lấy được dầu. Vì có sao? Này Bhūmija, đây là phương pháp để lấy được dầu. Cũng vậy, này Bhūmija, những vị Sa-môn hay Bà-la-môn nào có Chánh kiến... có Chánh định, nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện... nếu họ có và không có ước nguyện... nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị. Vì có sao? Này Bhūmija, đây là phương pháp để đạt được quả vị.

Ví như, này Bhūmija, một người cần sữa, tìm cầu sữa, đi chỗ này chỗ kia để tìm sữa, và người ấy vắt sữa từ nơi vú con bò cái mẹ. Nếu người ấy có ước

¹⁰ Như M. I. 240.

nguyện, vắt sữa từ nơi vú con bò cái mẹ, thời người ấy lấy được sữa; nếu người ấy không có ước nguyện... nếu người ấy có và không có ước nguyện... nếu người ấy không có và không không có ước nguyện, vắt sữa từ nơi vú con bò cái mẹ, thời người ấy lấy được sữa. Vì có sao? Nay Bhūmija, đây là phương pháp để lấy được sữa. Cũng vậy, nay Bhūmija, những Sa-môn hay Bà-la-môn nào có Chánh kiến... có Chánh định, nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện... nếu họ có và không có ước nguyện... nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị. Vì có sao? Nay Bhūmija, đây là phương pháp để đạt được quả vị.

228. Ví như, nay Bhūmija, một người cần sanh tô, tìm cầu sanh tô, đi chỗ này chỗ kia tìm cầu sanh tô, sau khi đổ lạc (*dadhi*) vào trong một cái ghè, rồi lấy cây que khuấy đánh. Nếu người ấy có ước nguyện, sau khi đổ lạc vào trong một cái ghè, rồi lấy cây que khuấy đánh, thời người ấy lấy được sanh tô; nếu người ấy không có ước nguyện... nếu người ấy có và không có ước nguyện... nếu người ấy không có và không không có ước nguyện, thời sau khi đổ lạc vào trong một cái ghè, rồi lấy que khuấy đánh, người ấy lấy được sanh tô. Vì có sao? Nay Bhūmija, đây là phương pháp để lấy được sanh tô. Cũng vậy, nay Bhūmija, những Sa-môn hay Bà-la-môn nào có Chánh kiến... có Chánh định, nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện... nếu họ có và không có ước nguyện... nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị. Vì có sao? Nay Bhūmija, đây là phương pháp để đạt được quả vị.

Ví như, nay Bhūmija, có một người cần lửa, tìm cầu lửa, đi chỗ này chỗ kia để tìm lửa, sau khi mang phần trên đồ quay lửa rồi cọ xát với một khúc cây khô không có nhựa.¹¹ Nếu người ấy có ước nguyện, đem phần phía trên đồ quay lửa rồi cọ xát với một khúc cây khô không có nhựa, thời người ấy lấy được lửa; nếu người ấy không có ước nguyện... nếu người ấy có và không có ước nguyện... nếu người ấy không có và không không có ước nguyện, đem phần phía trên đồ quay lửa rồi cọ xát với một khúc cây khô không có nhựa, thời người ấy lấy được lửa. Vì có sao? Nay Bhūmija, đây là phương pháp để lấy được lửa. Cũng vậy, nay Bhūmija, những vị Sa-môn hay Bà-la-môn nào có Chánh kiến... Chánh định, nếu họ có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị; nếu họ không có ước nguyện... nếu họ có và không có ước nguyện... nếu họ không có và không không có ước nguyện, hành Phạm hạnh, thời họ đạt được quả vị. Vì sao vậy? Nay Bhūmija, đây là phương pháp để đạt được quả vị.

Nếu bốn ví dụ này, nay Bhūmija, khởi đến từ nơi ông cho Vương tử Jayasena, thời Vương tử Jayasena tự nhiên tin tưởng ông, và khi đã tin tưởng, sẽ hành động đúng theo cung cách một người đã tin tưởng ông.

¹¹ M. I. 242.

– Nhưng làm sao, bạch Thế Tôn, bốn ví dụ này khởi đến từ nơi con cho Vương tử Jayasena, khởi lên một cách tự nhiên, từ trước chưa từng được nghe,¹² như Thế Tôn được?

Thế Tôn thuyết giảng như vậy, Tôn giả Bhūmija hoan hỷ tín thọ lời Thế Tôn dạy.

¹² *M. III. 131* (2 ví dụ).